

Maak je klein

1 Petrus 5:5b-7

- Lezing: Johannes 13:1-17 (NBV)

13¹Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die hem in de wereld toebehoorden lief, en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan. ²Jezus en zijn leerlingen hielden een maaltijd. De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet Jezus te verraden. ³Jezus, die wist dat de Vader hem alle macht had gegeven, dat hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, ⁴stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om ⁵en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die hij omgeslagen had. ⁶Toen hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: 'U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?' ⁷Jezus antwoordde: 'Wat ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.' ⁸'O nee,' zei Petrus, 'mijn voeten zult u niet wassen, nooit!' Maar toen Jezus zei: 'Als ik ze niet mag wassen, kun je niet bij mij horen,' ⁹antwoordde hij: 'Heer, dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!' ¹⁰Hierop zei Jezus: 'Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, hij is al helemaal rein. Jullie zijn dus rein – maar niet allemaal.' ¹¹Hij wist namelijk wie hem zou verraden, daarom zei hij dat ze niet allemaal rein waren.

¹²Toen hij hun voeten gewassen had, deed hij zijn bovenkleed aan en ging weer naar zijn plaats. 'Begrijpen jullie wat ik gedaan heb?' vroeg hij. ¹³Jullie zeggen altijd "meester" en "Heer" tegen mij, en terecht, want dat ben ik ook. ¹⁴Als ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen. ¹⁵Ik heb een voorbeeld gegeven; wat ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen. ¹⁶Waarachtig, ik verzeker jullie: een slaaf is niet meer dan zijn meester, en een afgezant niet meer dan wie hem zendt. ¹⁷Je zult gelukkig zijn als je dit niet alleen begrijpt, maar er ook naar handelt.

- Tekst: 1 Petrus 5:5b-7 (Willibrordvertaling 2012)

Trouwens, allen moeten zich in de omgang met elkaar laten leiden door nederigheid, want God *weerstand de hoogmoedigen, maar aan de nederigen geeft Hij genade.*

⁶Buig u dan nederig onder de sterke hand van God: Hij zal u te zijner tijd omhoog heffen. ⁷Leg al uw zorgen bij Hem neer, want Hij heeft hart voor u.

Preek

Lieve mensen,

Jezelf vernederen. Dat klinkt echt eng. Wie doet dat nu? Je wordt er zo kwetsbaar van. In de omgang met andere mensen. Het voelt lang niet altijd veilig. Zeker in de *cancelcultuur* waarin we vandaag leven. Afstand en oordeel zijn daarvan de kenmerken. Anderen worden juist klein gemaakt. Je moet wel. Anders overleef je het niet. Voor je het weet wordt er over je heen gelopen.

En nee, we zullen het niet zo bont maken als die mensen in Harskamp. Die Afghaanse vluchtelingen met afgrijselijke leuzen, afschrikwekkend vuurwerk en brand in hun dorp ontvingen. Eigen volk eerst! Maar deze tekst van Petrus is geen stok om anderen mee te slaan, maar een spiegel om zelf in te kijken. Als ik veroordelend reageer. Neerbuigend. Wat een achterlijk volk daar bij Ede. Nee, dan ik. Ik

zou dat heel anders doen. Als ik daar boven ga staan. En wie van ons deed dat niet!? Dan maak ik zo vaak zelf de fout als ik die bij anderen aanwijs. We hebben de handen vol aan onszelf.

Jezelf vernederen. Bescheiden zijn. Je oordeel uitstellen. Ik vind het razend lastig. Petrus heeft het in dit hoofdstuk eerst over ambtsdragers. Hoe zij zich op moeten stellen. De leidinggevendenden in de kerk. Niet gedwongen, maar vrijwillig. Niet om er zelf beter van te worden, maar met belangeloze toewijding. Niet heerszuchtig, maar het goede voorbeeld gevend. Het zijn prachtige aanwijzingen van iemand, die zelf daar ook mee geworsteld heeft. Als je Petrus leert kennen in de evangeliën. Dan is hij altijd haantje de voorste, altijd snel met zijn oordeel. En superstellig. Dat zie je ook in het verhaal van de voetwassing. Ik hoef niet gewassen! Je zou het enthousiasme kunnen noemen. Maar het is gewoon zelfoverschatting en arrogantie.

Hij heeft echter zijn lessen geleerd. Meteen al in Johannes 13. Was me dan maar helemaal!! Maar in de rest van het evangelie nog veel meer. Zijn lessen geleerd. Door schade en schande. En nu, als oude man, heeft hij een mildheid over zich die weldadig aandoet. Ik vind dat mooi, als ouderen in de gemeente en in de maatschappij, die zoveel gezien en geleerd hebben, als die mild en bescheiden het goede voorbeeld geven. Zich niet gek laten maken en met hun houding anderen meenemen. Daar hebben we de ouderen voor nodig. We kunnen niet zonder onze seniore broeders en zusters.

Die les van bescheidenheid, die geeft Petrus niet alleen aan leidinggevendenden. In onze tekst schakelt hij over naar iedereen. In de omgang met elkaar moet je je laten leiden door nederigheid. Waarom is dat belangrijk eigenlijk? Nou, daar is Petrus heel duidelijk in. Anders bereikt de genade je niet.

Kijk, genade is altijd voor de verliezer. Als je in Amerika ter dood veroordeeld bent. Dan kun je nog een gratieverzoek indienen bij de president. Als laatste redmiddel. Als alles je uit handen geslagen is. Je niets meer in te brengen hebt. Dan kun je alleen maar met lege handen staan. Smekend bid je om genade. De gevechten op het schoolplein. Ik was klein en lag al snel op mijn rug. De ongeschreven afspraak was, als je dan het woord 'genade' uitsprak. Dan werd je losgelaten en was het gevecht voorbij. Als aftikken bij judo. In verloren positie vraag je om genade.

Maar dat is als je vernederd *wordt*. Petrus maakt het hier sterker: wees nederig. Kies er voor om de minste te zijn. Dan kan God zijn genade aan je kwijt. Genade is een kernwoord van het christelijke geloof. En tegelijk razend lastig. Dat heeft te maken met de oerzonde. En die is: doen alsof de wereld van ons is. Dat wij de baas zijn. Dat wij het voor het zeggen hebben. Die oerzonde vertaalt zich in allerlei andere zonden. Veroordeling, de ander kleineren, je mening onbescheiden brengen, jouw waarheid opdringen, wat je hebt alleen of voornamelijk voor jezelf gebruiken. Het klimaat kapot laten gaan door je keuzes, anderen op afstand houden, God voor je karretje spannen. De lijst is oneindig. En we hebben er allemaal last van. Of sterker, want dat klinkt nog te slachtofferig: we maken allemaal zulke keuzes. Dat we onszelf staande houden, onszelf verdedigen, onszelf rechtvaardigen. Onszelf hogerop werken, vaak ten koste van anderen.

Dat is zonde. En zonde is: je doel missen. Je doel is namelijk, dat je samen leeft. Dat je ruimte geeft. Dat je liefhebt. God boven alles en je naaste als jezelf. Dat is niet alleen het doel van kerkvolk. Maar van de hele mensheid. Dat is waarom je op aarde bent. En dat krijgen we maar slecht voor elkaar. De hele Bijbel is één aaneenschakeling van arrogantie, zelfrechtvaardiging en machtsmisbruik. Dan grijpt God in en zegt: ik zorg dat het goed wordt. Jezus knielt bij je neer. En wast je de voeten. Maakt je vuiligheid schoon. Vergeeft waar jij te groot van jezelf denkt. Dat je wel op eigen benen kunt staan. Dat je het zelf wel redt. Jezus lijdt aan onze arrogantie. Zo erg dat hij sterft. En zo breekt hij de macht

van de zonde. Hij doorbreekt de vicieuze cirkel van hoogmoed. En laat zien hoe deze wereld mooier wordt. Door te vergeven, door je dienstbaar op te stellen. Door de ander ruimte te geven. Hij biedt je veiligheid en warmte. Zonder dat je daar iets voor hoeft te doen. Dat is genade. Daar is alleen ruimte voor als je jezelf niet overeind houdt. Als je het zelf niet redt. Hij draagt je op om ook zo met anderen om te gaan. Doe zoals ik, zegt hij.

Dat vind ik het mooie van wat Petrus hier schrijft. Hij schrijft over de hand van God. Je neerbuigen onder de sterke hand van God. Dat wordt nogal eens negatief opgevat, die sterke hand van God. Al snel wordt het opgevat als de *slaande* hand van God. In de Nieuwe Bijbelvertaling staat het als volgt: onderwerp u dus nederig aan Gods hoge gezag. Maar volgens mij is dat niet de bedoeling. Het is juist de beschermende, veilige hand van God. De hand waarmee hij Jezus naar de aarde stuurde. Om redding te brengen van de zonde. De hand die om je leven ligt en je overeind houdt. Die je draagt als jij niet verder kan. Die jouw hand vastpakt en je leidt. Gods grote vaderhand, die je altijd kunt grijpen als je wankelt. Die je opvangt als je valt. Het is een zegenende, warme hand. Je vernederen is dan niet: buigen onder, maar meer: plooiën in. Dat je je nestelt in de warmte. Als een klein kind dat schuilt bij zijn moeder. Je klein maken in de veiligheid van de vangarmen van God. Je laten knuffelen door je Heer.

Dat zie je ook in het laatste vers. Hij heeft hart voor je. Leg al je zorgen daarom maar bij hem neer. Je hoeft niet zelf je plek te bevechten. Je hoeft niet je gelijk te krijgen. Je hoeft niet anderen te veroordelen, zeker niet om er een beter gevoel over jezelf door te krijgen. Je bent veilig bij hem. Laat het maar los. Als je als klein kind schuilt bij God, dan stempelt dat ook je omgang met anderen. Dat is eigenlijk wat Petrus hier zegt. En dan is je vernederen niet eng. Omdat Góð je zekerheid is.

Amen